

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre külföldre:	
Helyben:	10 koi. — fill.	Egy évre:	10 kor. — fill.
Egy évre:	5 —	Fél évre:	5 —
Fél évre:	2 — 50 —	Egy órára:	1 — 70 —
Negyed évre:	1 —	Egy órára:	1 — 70 —
Egy órára:	1 —	Egy órára:	1 — 70 —
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felelős szerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

A honvédelmi tárca költségvetése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 4.

A képviselőházban folytatták a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását.

R á t k a y László volt az első szónok, ki a közös hadsereg ellen beszélt. Beszédében erősen hangsúlyozta, hogy nincs magyar hadseregünk.

Major Ferencz szintén a költségvetés ellen beszélt.

S z é l l Kálmán miniszterelnök szólott ezután. Előismerését fejezi ki T h a l y Kálmánnak a távollevő Fejérváryval szemben tanúsított kiméletes magatartásáért. Majd a közös hadsereget védelmezi.

Krüger a cárnál.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

London, márc. 4.

Itteni diplomácia körökben Szt. Pétervárról azt az értesítést veszik, hogy Krüger a cárnál kihallgatásért puhatóldozott, hivatkozva a hágaí konferenciára. A cáár azonban Krüger kérelmét megtagadta. Kihallgatásával elutasította.

A burok szabadságharcza.

— A „Debreczen” eredeti távirata.

London, márcz. 4.

Reuter ügynökség jelenti: hogy Steyn elnök és Dewett tábornokok e hó elsején Lilienfonteinnél a sebes Oranje folyón az angolok heves ágyútüzelése közben ezerötszáz emberrel átkeltek.

Harcz a felkelőkkel.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

New-York, márcz. 4.

Colomból jelentik, hogy Morale Boga között mult hónap 20-án egy kis csapat birodalmi katona s 500 fölkelők közt ütközet folyt be, melyben az utób-

biak vereséget szenvedtek, 30 halott és 10 sebesültet vesztek. A kormány-csapatból 8 tiszt, hat közlegény esett el, többen pedig megsebesültek.

A spanyol kormányválság.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Madrid, febr. 4.

Azcaragga miniszterelnök visszatartotta kabinetalkításra vonatkozó megbízatást.

Gyilkosság az országuton.

— A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márc. 2.

Aleta Mikolae brádi lakos az országuton ittas állapotban haza fele haladva találkozott két sátoros cigánygyárral, a kik kocsin haladtak Brád felé. Aleta minden szó nélkül megállította a kocsi és az öreg cigányt a kocsi kocsiból kirántotta sátorruddal kezdte ütlegetni.

A cigányok kérésre fogták a dolgot, de Alexa annál jobban ütlegette az öreget. — A fiu ezt látva, felbőszült apja kinsása felett, elővette a vasvillát és úgy ü ötte fejbe Alexát, hogy az a földön elterült. B cigányok látva, hogy a sebesült fejéből patazik a vér és alétlan fekszik elterülve, behozták Brádra a főszolgabíróhoz, a honnét kiszállították a járvány-kórhába, a hol ma reggel meghalt.

Tőzsde.

Budapest, márcz. 4.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti ákról:

D é l i z á r l a t :

Buza	1901. Áprilisra	7.46	7.47
	1901. Októberre	7.62	7.63
Rozs	1901. Áprilisra	7.29	7.20
Zab	1901. Áprilisra	6.24	6.25
Tengeri	1901. Májusra	5.20	5.21
Amerika	$\frac{3}{4}$ olesóbb.		

Jövő társadalmunk.

A természet örök sorrendje a folytonos változás. A legkisebb és legnagyobb életnyilvánulásokban egyformán megvan a folytonos mulandóság és az állandó születés. Utód követi az apát növényi és állati életben, mint tavasz a télt s az utód elmúlása is oly szükséges sorrend, mint az ősz ismét felváltja a tél. És míg az életképes csira megvan, folytonos a nemesedés is. A gyümölcstermő is évről-évre új nemesebb gyümölcsöt terem, mint az állatfajok mindinkább képesek lesznek életük céljának kivételére.

Ez a társadalom életsora is folytonos változás. A stagnálás már közelgő veszély, a visszamenés egyenlő már a zülléssel, pusztulással. A társadalom az ország, az állam idege. Ennek helyes működése teremti az egészséges államot, rendtelensége, rendellenessége, aláássa annak jólétét, behajtja az enyészetbe. Ne menjünk tovább a francia forradalomnál. Annak borzalmai, rémtettei előfordulhatnak-e olyan államban, melynek társadalmát meg nem mételgették a Lajosok uralkodásai? S melynek a társadalmát már megvan fertőzve, a nemesebb érzékekől kivetkőzve, elcsigázva, az ilyen államot mi más keltheti új életre, mint a forradalom.

De mi lesz az államból, ha társadalmát érzéketlen és sivár szellemű? Lesz gyarmata, szolgálja a szomszédjának! Nézzük csak hazánk történelmét, legnagyobb csapását a sorsnak mért nyertük? Mert társadalmunk nem volt energikus, nem volt magyar. Hogy oly sokáig szenvedtünk idegen terhekkel, azt nem a kard ereje rőtta ránk, hanem lélek nélküli társadalmunk. Fél-századnál több, hogy átmeneti időket élünk. A lüktető életbelassan átömlik a magyar vér, magyarrá, néha-néha lelkes magyarrá válik társadalmunk, akadályok jönnek közbe, ez nem gátolhatja többé. A minék élete van, az életet ad, a minék csirája van, ki nem pusztítható! De mi lesz majd? Van-e fiatalságunk, melynek lelkében él az eszme, a lelkesedés nagy és szent célok iránt? Keseredetten felelhetünk rá: nincs! Iszonyu sivár, cinikus gondolkodás terjed folyvást, karon fogva retrogád eszmékkel. Hol látjuk a nagy fiatalság mozgalmában a hazafias erőt,

vagy mondjuk ki egyáltalán, hol látjuk az ifjuság létezését. Hazafias mozgalmak: pár felekezeti színezetű, feltűnésre vágyó pártocská ugrádozása, melyek hadakoznak egymás között nagy hangon. Ez nem az ifjuság tömege, ez egy elenyésző töredék.

Csak a legszegényebb osztály fiatalisága küzd és munkálkodik, lelkében elkeseredéssel és dühvel a felsőbb körök semmittevő, de gazdag tömege ellen . . .

Mi lesz ennek a társadalomnak a képe, ha majd ezek állanak szembe? Egyfelől az egymástól szétzilált társadalom, melyet részekre bont a vallási kérdés, melynek különben sem él lelkében a rajongó hon-imádat, melynek lelkéből kihalt minden lelkesedés, másfelől a jogaikat mindinkább követelő népmilliók, telve rajongással, dühvel, fanatizmussal!

Jaj lesz annak a társadalomnak, ha csupán a rideg anyagi erejével akar ellen állani, a szurony nem véd a kor szava ellen s ha olyan lesz e társadalom ugara, mint a milyen a mostani tarena, a gyümölcsöt mások fogják leszedni, mint a kikre a virágnylás idején gondoltak!

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara felterjesztése az autonóm új vámtarifa ügyében (Folytatás.)

XV. Fa, szén és tőzseg.

Erdeink és fűreszműveink jobb kihasználása és védelme érdekében a szerszámfara 100 kilogrammonként 20 fillér, a kifa-

ragott és szelvény-árakra meg hordódongára 40 filléres vámtételt hozunk javaslatba.

XVI. Esztergályos és faragó anyagok.

Az ezen tarifa-osztály alá tartozó áruk vámmentessége, a mennyiben azok az ipari feldolgozás nyers anyagját képezik, továbbra is fentartandó lenne.

XVII. Ásványok.

Az ezen tarifa-osztály alá tartozó cikkek vámmentességének fentartását is ipari szempontok indokolják, csupán a nagyjából faragott vagy fűrészelt kövekre nézve lenne 3 kor vám szabandó.

XVIII. Gyógy- és illatszertanyagok.

Az érvényben levő vámtételek módosítása nem mutatkozik szükségesnek.

XIX. Festő és esztergályanyagok.

Az ezen osztályba tartozó cikkek ipari segédanyagokat képezvén, a tarifátételeknek megváltoztatása nem kívánatos.

XX. Mézgak és gyanták.

Kátrány iparunk érdekében szempontjából indokoltnak vélnők a 114. vámtétel alá foglalt cikkekre 2 koronás tételt megállapítani. Egyéb változtatásnak szükségessége a többi áruk vámtételeire nézve nem forog fenn.

XXI. Ásványolaj, továbbá barnaszén és palakő-kátrány.

Az ezen tarifa-osztályba tartozó áruk közül elsőrendű szükségleti tulajdonságánál fogva csak a nyers állapotban levő finomítás vagy tisztítás nélkül is világításra használható ásványolaj vámtétele lenne a fogyasztó nagyközönség érdekében 19 kor-ra mérséklendő, a többi áruk vámtétele továbbra is fentartandó lenne.

XXII. Pamut, pamutfonalak és pamutárak, lennel vegyesen is, de gyapju vagy selyem nélkül.

Vámmentést az ezen osztályba tartozó

áruknál a hazai pamut, főleg a pamutból dolgozó kisipar fejlesztésének és fentartásának érdekében nem hozunk javaslatba, elegendőnek tartván úgy a védelemre, valamint a fejlesztésre azon tétéleket, melyek az osztrák-magyar általános vámtarifában foglalják.

XXIII. Len, kender, juta és más külön meg nem nevezett növényi fonóanyagok, az ezekből készült fonalak és áruk pamut, gyapju vagy selyem nélkül.

A fogyasztó közönség jogosult érdekeinek, de meg az ezen osztályba sorozott cikkek feldolgozásával foglalkozó hazai iparunk érdekében szempontjából vámmentést itt sem hozunk javaslatba, elegendőnek tartván mezőgazdasági érdekeink megvédelmezésére is a jelenleg érvényben levő vámtételeket.

XXIV. Gyapju, gyapjufonal és gyapjuárak, más fonóanyaggal vegyesen is, azonban selyem nélkül.

A 152. tarifaszám alá tartozó áruk vámmentességét gyapjutermeletésünk jogosult következményeképpen elejtendőnek s legalább is 20 koronás vámtételnek megállapítását véleményezzük, a többi tétélekre nézve iparvédelmi szempontból nincsen kifogásunk.

XXV. Selyem és selyemárak, egyéb fonóanyagokkal vegyesen is.

A hazai ipar védelmét elegendőképpen biztosítva látjuk az ezen osztályba tartozó áruk amugy is magas vámtétele által s így azoknak emelése vagy megváltoztatása véleményünk szerint nem mutatkozik szükségesnek.

XXVI. Ruházatok, fehérnemű és pipereárak, a papirosból, bőrből, kaucsukból és viaszos vászonból készült ilyféle áruk kivételével.

A 173., 174. és 175. tarifaszámok alá tartozó árukál kalapiparunk védelmének szempontjából 50%-os vámmentést hozunk

Cyrano de Bergerac.

Bemutatója színházunkban 1901. márcz. 3-án.

Franciaországban, a modern Franciaországban, az utolsó évtizedekben a költészet stagnáló időpontra jutott s azok, a kiknek talán meg lett volna a kellő kvalitások és talentumok ahhoz, hogy a költészetet tovább épöljék, a közönség izolaltsága folytán elkedvtelenedtek s elnemultak. A visszadöbbenő hatású realizmus kinövése, a tulzott naturalizmus más irokat, más költőket követelt s így keletkeztek a mai francia irodalom vezető szellemei: Bisson, Lavedan, Bourget, Feydeau, Gyp, Thucret, és meg számosan, élükön a nagy Zolával, kinek egyetemes talentuma azonban meg tudta őrizni azt a kvalitást, a mely őt nem ritkán a klasszicizmus magaslatára emeli. A többiek mind gyenge epigonok, a kik Mau passant örökét vették át s Marcel Prevost egyenesen az ő utódja gyanánt szerepel; könyveit szertekapkodják, ha a kirakatokban, a sárgafüdes füzetekben e esábito jelzés áll: vient de paraitre. Am ezek az írók jóval kevesebb szerenésével kaszálják le a termést a mezőn, a hol egykor Mau passant a legszebb és legdusabb vetést aratta. Ok más felfogással indultak utnak, mint Mau assant. Nekik kevés volt az élet megfigyelésében rejlő finom, silhouette-nüanszírozás, nekik a lélekanalízis mellé még a nudítás is kellett. Mondhatni, hogy egy szakmában dolgoztak, esakhogy a jelen írók másban keresték a boncolási elméletet. Így

támadtak a Catull Mendés-k és társaik, a kik tisztára a jó írás rovására dolgoznak. Olykor az egyik-másik, mint Pierre Louys az alantos történetek meztelenségét a romantika fátyolával takarja be; mert ez így sokkal misztikusabb, sokkal homályosabb s ma a közönség is szívesebben erdelődik ilyen homályos dolgok iránt. Nem esoda, ha viszont azok, a kiknek nagyobb és fenköltebb aspirációi vannak, elhallgatnak s igen keveset irnak. Coppée, Richepin, sőt maga Rostand is és meg néhányan teljesen visszavonultak a nyilvánosságtól, Coppée Severo Torelli-je óta alig irt meg néhány egy felvonásos darabon kívül nagyobb darabot. A Pour la couronne-ja pedig szép szerével megbukott. Richepin két évvel azelőtt egy romantikus darabjával ugyan nagyobb sikerre tehetett szert, de ez nem elégíthet ki olyan költőt, mint a milyen éppen Richepin. Rostandnak pedig három darabot kellett megírnia, míg a negyedikkel meghódíthatta Paris dekadens publikumát. És ez Cyrano de Bergerac-ja volt. Ezzel a darabbal kezdődik Franciaországban egy új era, az az era, a mely újra visszahódítja a publikumot a költészetnek. Azok a nagy átalakulások, az a szellemi metamorfózis, a mely az utolsó évtizedeken jelentkezett a nagy emberiségnél, most egy más formában újra mozgásba jön. A szép, a nemes és a jó lesznek a jövő évtizedek vezéreszméi. A rut az alantos jogat veszti és helyére a költészet, a tiszta költészet sorakozik. Azok az írók pedig, kik a realizmus

aldatlan mezején a tulzással tartották fenn maguk iránt az érdeklődést, csakhamar a feledés szürkéségébe borulnak. A költőknek pedig ezzel az érával, ezzel a megnevesítő aramlattal új pálya nyílik. Most észre fogják őket venni s a taps, mely dáig csak a moderneknek szólt, üdvözölni fogja a poéták seregét is. A kit legelőször ért a taps ebből a derék gardából, az maga Rostand, ki Cyranoval bebizonyította, hogy költő a javából, igazi poéta és romantikus. Igaz, hogy a romantika csak úgy képes hatni, ha a kellő hangulatát tudja maga iránt felkelteni. Ehhez pedig az szükséges, hogy a szerző olyan témához nyuljon, mely már magában is félhangulat. Rostand Cyranoval szemén találta a szöveget. Egy hős, kit az egész nemzet ismer, ismeri párbajozó természetét; szellemes gunyolódással meg éppen közmondásossá v. lt nagy orra miatt, aztán a királyi garda, a cascogni hőstettek — mindezek olyan elemek, a melyek poétikus felhasználásával az író határozottan sikerre számíthat. Egy romantikus hőst a színpadon megszólaltatni annyi, mint a szív és esznek gyönyörködési hajlamát működésbe hozni, ott, hol a tárgy és versek távol állanak a banális realitástól, ott szükséges, hogy meglegyen a hangulat. Cyrano-ban pedig nemesak hogy hangulat van, de a hangulat egyenesen uralja a verseket, melyek éppen a hangulatért látszanak írva lenni. Rostand nagyon jól tudta, hogy Cyranoval olyan tárgyhoz nyult, mely alkalmas szolgál a patriotizmus megnyilatkozására.

javaslatba; a többi czikkekre nézve az érvényben levő vámtételek meglennének hagyandók.

XXVII. Kefekötő és szitakötő árak.

Tagadhatatlan, hogy a kefekötő iparág hazánkban a fejlődésnek azon fokán áll, hogy a behozatal a czikknek természetszerű növekvő fogyasztásával szemben nem nagyobbodik, sőt némileg az örökös tartományok is fogyasztóink közé tartoznak, mégis a jövőbeli alakulás biztosítására és kiváltképen az esetekre vonatkozólag a most érvényben levő vámtételek emelését szükségesnek tartjuk.

A kefégyártás Morva- és Csehországban házi iparszerűleg van szervezve; egész kerületek foglalkoznak kefék előállításával és így különös tekintettel az olcsó munkaerőre az ottani verseny mindinkább veszedelmessé válik. De nemcsak az olcsó munkaerőben rejlik az ottani nagy versenyképesség, hanem jórésben a serteananyag jutányos beszerzésének lehetőségében és hogy a szükséges faanyagok ezen iparág részére kellőleg osztályozva kaphatók.

Szükségesnek véljük e helyen és alkalmából az esetgyártás fontosságát kiemelni, mely zsenge iparág, hogy hazánkban megerősödjen minden irányban támogatást igényel. Az esetfogyasztás évről-évre rohamosan emelkedik s így nem lehet reánk nézve közömbös ezen iparágnek meghonosítása.

Nürnberg és az ottani gyárosok fellegyerve nagy tökével és nagy technikai tudással már is monopolizálják hazánkat s így ipar védelmi tekintetnél fogva helyénvalónak látnánk a kefe és eset árúknak külön csoportban való vám alá vételét.

Ehhez képest javasoljuk, hogy a durva keféárak vámja a mostani 16 kor.-ról 30 kor.-ra, a külön meg nem nevezett keféké 60 kor.-ról 80 kor.-ra, a durva eseteké 16 kor.-ról 40 kor.-ra, s végül a finom eseteké 40 kor.-ról 100 kor.-ra emeltessek.

Más tételekre nézve elegendőnek vélelünk 40%-os vámemelést.

(Vége köv.)

Színház.

Színházi műsor:

Holnap kedden, márc. 5-én: **Cyrano de Bergerac.**

Szerdán **Ugyanaz.**

A három testőr.

Herezeg vigjéteka szép ház előtt került színre szombaton este. Az előadás ismét igazolja és megerősíti véleményünket, mely szerint a debreczeni színtársulat társalgási szerepekben határozottan elsőrangú.

Patakinak a Tékózló apán kívül talán nincs olyan jó és egyeniséghez teljesen illő szerepe, mint Rátky szerkesztő. Elevenességgel, bohém könnyűvérséggel, ügyes vénával aknáztá ki háládatos rollját. Igen sok megérdemelett tapsot kapott. Mellette határozottan elsőrendű alakítást produkált T. Halmy Margit, kinek művészi tehetsége mindig egyenlő nagy, egyenlően kitünő. Sziklai kedélyes és bőséges Pollacsek, Odry szerepéhez híven fanyar és felszeg, Fáty kiváló volt. Nagy Gyula és Bartha kisebb szerepeikben ügyeskedtek. Az előadás kissé vontatottan ment.

Az előadások kezdete s a vasárnap délutáni előadások.

A debreczeni közönség hozzá van szokva a pontossághoz. Ha az előadások kezdetét 8 órára jelzik, pontosan ott is van. A színlapokon — mint tudjuk — 7 órára van jelezve az előadások kezdete. Par nap óta a közönség bosszankodva tapasztalja, hogy az előadásokat félórával, háromnegyed órával később kezdik. Szombat este 7 óra után 25 percet, tegnap délután pontban

háromnegyed négy órakor, este pont 8 órakor kezdtek. És miért van ez? Csúpan azokból, mert az igazgató takarékoskodik. Nincs elegendő díszítő személyzet s nem tudják a díszletezést kellő időre elvégezni. Például tegnap délután éppen akkor — 3 órakor — kezdtek a díszletezést, mikor az előadást kellett volna kezdeni. Ez ellen az új rend, intézkedés ellen határozottan tiltakozunk. Ne takarékoskodjék az igazgató, alkalmazzon annyi embert, kik kellő időre el tudják végezni a díszletezést, mert az még sem járja, hogy a közönséget éjjelig tartják a színházban, mely különben úgy be van fűtve, akár csak a gőzfürdő. — A vasárnap délutáni előadások dolgában különösen a rendőrséghez van pár szavunk. Ujabb időben a délutáni előadások teljesen élvezhetlenek a nagy zsvaj miatt, mely a karzat közönsége közt uralkodik. Határozottan tudjuk, rendőrlileg elő van írva, hány embert bocsájthatnak a karzatra. S mégis — mintha a rendőrség is az igazgató zsoldosává szegődött volna — nem törődik azzal, hány embernek adnak jegyet a pénztárnál.

A múlt vasárnap — s erről a rendőrségnek is tudomása van — a megengedett létszámon felül 78 emberrel volt több a karzaton, s a rendőrség — habár jól tudta — nem intézkedett s tegnap százzal is többen voltak a karzaton. Ha a rendőrség követeli a szabályok betartását, tartsa ő is be, ha még Komjáthyval is áll szemben. Ha valami szerencsétlenség történik a karzattal — zsufoaltsága miatt — kiráramlik a felelőség. Bizonyára egyedül a rendőrségre — mely nem teljesítette kötelességét az igazgatóval szemben — ki nem azt nézi, hány ember fer el hanem minél többen váltsák meg jegyeiket. A páholyok — a töldsint nyugalma s az előadás élvezhetősége — az úgy látszik bílikri épügy az igazgatónak, mint a rendőrségnek.

Kivált a francia nemzetről, mely a tradíciók iránt rendkívül fogékony. Párisban a darab első előadása alkalmával a közönség elragadtatása tomboló tetszésviharba tört ki. Olyan siker volt ez, a milyenre a párisiak is alig emlékezhetnek. És Rostand ezzel, egy csapással az elsők sorába emelkedett. Nemrég pedig L'Aiglon című darabjával növelte jó hírnevét. Nézzük csak, milyen irányban, milyen szellemben irta meg Rostand Cyranoját. A nagyorru költő és rettegett párbajhős 1619-ben született Párisban. Idővel a királyi gárdába lépett, ezernél több párbaja volt annyiszor emlegetett, végzetes orra miatt. Irásai nem tanuskodnak valami kiválóbb eredetiségről. Bennük Gyranó lelke tükröződik vissza.

Poétikus munkái stílusban gyengék s nem ritkán az izléstelenséggel határosak, ám a kompozícióban erő, merészség, élénk képzelő tehetség, maró gúny és szatíra mutatkozik. Próza munkái között találunk fantasztikus modorban tartott Verne-szerű leírásokat, melyeket Boileau egyenesen a poétikus művei fölé helyez. Irt még Agrippine ezímen egy gyenge tragédiát, Le pedant joué (1664) cím alatt pedig egy vigjátékot. De ha belletrisztikus munkáiban nem is tudott kiválóbb magaslatra emelkedni, mint párbajhős, a polgári életben rettegett nevet és pozíciót vívott ki magának. Orra miatt sokszor gúnyolódásoknak volt kitéve, de ő épp olyan maró cinizmussal vágott vissza az illetőknek. Rostand habár helylyel-közzel elter a valóságtól, javarésben híven követi

ennek az édes embernek az életét. Az első felvonásban megismerjük őt, cinikus természetével együtt. A másodikban kezd a darab érdekesebb lenni. Mint a legtöbb romantikus drámában, itt is a szerelem játsza a főszerepet. A nagyorru Cyrano szerelmes unokahugába, a bájos Roxaneba, a ki viszont nem a rettegett párbajhős iránt tanúsítja mélyebb érdeklődését, hanem egy Christian nevű fiatalembernek nyújtja az előnyt. Ez a ferlu azonban kissé bárgyú és szűkszavú, Roxane pedig a teljes romantika. Neki nemcsak a csók, a szépség kell, de nem nélkülözheti a szellemet sem. A szegény Christian kétségbe van esve. Cyrano azonban kimentti. És ezzel eljutottunk a darab egyik legszebb, legpoétikusabb jelenetéhez, mely ugyan a valószínűség határozott hadigyanában áll, de mint költeszet a drámának gyöngyét képezi. A harmadik felvonásban Roxane az erkélyen van és hallgatja Christian szerelmi suttagásait. Am ez untatja a szellemes Roxanét s lovagját mar-már ott hagyni készül, mikor Cyrano elváltoztatva hangját, átveszi Christian szerepét s folytatja — jóval nagyobb szerencsével a szerelmi esküt ott; hol az ügyetlen Christian abbahagyta. Itt Cyrano titkolt szerelmét kiönti. Iázasan, hol suttagva, hol szenvedélyesen beszél. Elmondja mind azt, a legszebb hasonlatok virágos partjai mentén, a mi szívet nyomja. Ez a vallomás deliriumba üldözi a leányt, a ki azt hiszi, hogy Cristian beszél hozzá. A szép és szellemes szavaktól a bájos hölgy annyira megittasul, hogy eső-

kot ígér lovagjának, a ki persze nem Cyrano, hanem Christian s ez meg is kapja az ígert csókot, bár jogtalanul, miután az erkélyre fölmaszott. Cyrano pedig sajgó szívvel várja míg kettőjüket egy páter titkon összeadja. Ez a felvonás a darab fenyvontja. Ehez hasonló alig akad a darabban. Legfeljebb az utolsó felvonás, mely egy kolostorban játszik, éri el némiképp a harmadik felvonás jelentéit. Itt Cyrano, kire időközben egy gerenda zuhant, bekötött fejével közeledik Roxanehoz hosszú évek múltán. Roxane, kinek ferje a csatában odaveszett, a zardarendbe lépett s naponta fogadja Cyrano. A költő a multrol beszél Roxanének s hosszas titkolódzások után — a nő megtudja, hogy amaz éjszakán hozzá nem Christian, hanem Cyrano beszélt. Roxane későn ébred fel csalódásából, mert Cyrano a láztól gyötörve kiadja nemes lelkét. Ezzel a poétikus jelenettel záródik a darab, mintegy jelezve azt a jöleső romantikát, mely az egész darabon átvonul. Az első pillanatra azt hinné az ember, hogy ez a darab csak a francziákat érdekelheti, az idegen nemzetek előtt maga a tárgy olyan szintelen, hogy érdeket nem kelthet. Am ezt a hiedelmet megezfolta a tegnapibemutató színházunkban. A közönség tapsolt elragadtatásban. Hívta a színészeket az igazgatót és hívta a fordítót, Abrányi Emilt. Ővé a siker oroszlán része. A Cyrano-fordítással megint csak bebizonyította, hogy a mai költők között az első helyet foglalja el. Mert csak egy ilyen kiváló, nagy kaliberű poéta adhatja vissza az eredeti ilyen

NAPI HIREK.

A szabadelvű párt keresztelése.

A debreczeni szabadelvűpárt mindenáron erősíteni akarja táborát. A párt szombati értekezlete megtette azt a fura dolgot, hogy a mi pártbíráink közül egyet, annak tudta nélkül bevett a husosfazék hívei közé. Ez a derék férfi, pártunk tántoríthatlan tagja ma a következő sorokban tiltakozik a szabadelvűpárt kötelekébe való felvétele ellen:

N y i l a t k o z a t.

Az „Uj Debreczeni Friss Ujság“ tegnap számából arról értesülök, hogy a debreczeni szabadelvűpárt a f. hó 2-án tartott gyűlésében engem is választmányi tagsági tisztséggel ruházott fel.

Habár ezideig nem is volt alkalmam partállásom felől nyilatkozhatni, tevédek elkerülése végett ez uton jelentem ki, hogy a fentérintett kijelölés csakis tevédek folytán történt, mivel mindenkor a függetlenség és 48-as párt híveinek vallottam és vallom magamat.

P o n g r a c z G é z a

a Hazai Ált. Biztosító Tarsaság
hivatalfőnöke.

A kegyelet ünnepe.

A debreczeni ev. ref. főisk. ennek a Magyar Irodalmi Onk. Tarsulat közreműködésével néh. boldog emlékeztető Nagy József, Vecsey—Brückner, Magyar Kegyes, Kálar István, Fráter Ida és Sipos Margit alapítók emlékeztetere 1901. márc. hó 5-én, kedden a főisk. enkerteremben elfordulati ünnepélyt rendez. Kezdeté d. u. 4 órakor. Műsor: 1. szakasz. 1. Gyászének; Eugésszer M.-tól. 2. Megnyitó beszéd: Nt. Erdős József felügyelő tanartól. A jutalmazottak megnevezése. 3. A rózsá: Storehtól. 4. Komoly szavaltat: Szücs László hittanhallgató. 5. Csata dal. Huber Ká-

hüen, tele költői zamattal, finomsággal s a rimék virtuoz kezelesével. Az átültetés mit se vesztett a darab eredeti varázsából és poétikus bájjából. Sőt helyel-közel még túl is latszik száryalni az eredetit. Ezek azok a helyek, a hol Abrányit magával ragadja költői tüze, s a hol mintegy maga komponált. Ez a fordítása méltán sorakozik Don Juan, Amor és Psyche, Manfred nagybecsű átültetéseihez.

Az egész helybeli sajtónak amaz elénk rokonszenve, melylyel a fenti dráma színrehozatalát üdvözölte, a közönségünk lelkesen is megkapó visszhangra talált. Ritkán lát annyi embert színházunk, mint amennyi tegnap este tapsolt falai között. Nem talált üres helyre a szem. Minden arczról a szokatlan érdeklődés mosolygó betűit olvashatuk le. Nem csoda! Az igazgató mintha csak a mult fogyatekosságaert akart volna kárpótlást adni, egy világirodalmi színvonalon álló darabot komoly igyekezettel előkészített, színházunkhoz méltó és illő előadásban mutattott be.

Eannyit a darab színrehozatalának érdeméről.

Az előadás folyamán természetsszerűleg Komjáthy felé irányult a figyelem, mint aki a darab főalakját Cyrano személyesítette. Kíváncsian néztünk alakítása ele-

rolytól. II. szakasz. 6. Szerenád: Gräbkétől. 7. Akácvirágok: Melodráma. Váradi Antaltól. Zenéjét szerző Gaál Ferencz. Ujfalussy Géza joghallgató zongora kísérete mellett előadja Baja Mihály hittanhallgató. 8. Virág-énekek: Dr. Bródy Miklós. 9. Vigaszavaltat: Miron Gerő joghallgató. 10. Tarkarodó: Erkel Ferencztől. Ujfalussy Géza joghallgató (zongora) és Kovács Károly hittan. (kisdob) kísérete mellett előadja az énekkar.

Az utczai világosság hiányossága.

Egyik előző számunkban foglalkoztunk az utczai világosság hiányosságaival. Ez ügyben Debreczeni Jenő igazgató urtól a következő teljesen megnyugtató sorokat kaptuk:

A „Debreczen“ tek. szerkesztőségének

Helyben.

B. lapjuk márczius 2-iki számában „Nyílt keres“ cím alatt egy közlemény jelent meg, mely az utczai világítás hiányával foglalkozik. Bár sokkal észravezetőbbnek tartanám konkrét eseteknek rövid uton való tudomásomra hozását ilyen általános és nem ellenőrizhető panaszoknál, mégis szives engedelmükkel kijelentem, hogy igenis van világítási szabályzat, amely a holdvilágra való tekintet nélkül állapítja meg az éges órákat, a lámpák fele egész éjjel, feleéjpedig éjfélig maradván felgyújtva.

En ezt szigoruan be is tartom és ha fagy vagy egyéb ok miatt egyik-másik lámpa működésében zavar állana is be, az 24 órán belül mindig rendbe hozatik. Protekciós világításról nem tudok, ha akármely szabálytalanság tudomásomra jön, azonnal intézkedni szoktam benne. Kérem az igen tisztelt szerkesztőséget, sziveskedjék jelen nyilatkozatomat tetszése szerinti alakban közö tenni.

Kiváló tisztelettel

Debreczeni Jenő.

Vajon azt a bohémvéri poetát kibem oly bámulatos harmoniában ég a szellem színporkája, s csapongó szív heve, akit a kedély hullámain hol szeretőnek, jobarátnak, hol duhaj legénynek, hol herosnak látunk: vajon elebünk teremté e a maga közvetlen valóságában? És nem sokat csalódunk Komjáthyban. Fölhasználta tehetségének tudásának minden erejét. Szívet és lelket akart önteni és öntött is alakjába. Remekelt az erkély jelenetnél, mikor Cyrano Christiantól átveszi a szót, s a pusztá tarsalgás hangjától művésziileg került a szerelem titkolhatatlan lángolásáig. S amidőn kifelentjük, hogy méltó Cyrano volt, lehetetlen rá nem mutatnunk egy-két hibájára is. Általában visszasan hatott olykor kapkodó sietése, amelylyel a mű finom költői szépségeit, rejtett elmésségeit, pompás képzet több helyt teljesen elmosta.

Viszont több emelkedettséget és tüzet vártunk volna a gascognei legények bemutatásánál, s amikor Arras ostrománál ugyancsak ez elesigázott hadat Bertrandon sija mellett szavának, érzésének forrásigával aczelozza ujjá.

Egyébként helyes fölfogással játszott, s a felvonások végén felzúgó sűrű tapsokat meg is érdemelte.

Mellette áll Roxán személyesítője: Szabó Irma. Igazán lebilincselő finom-

A keresk. és iparkamara gyásza.

Egy tevékeny, tehetséges férfi, a debreczeni kereskedő világ oszlopos tagja haláláról értesülünk. Kovács István keresk. és iparkamarai fogalmazó hunyt el ma éjjel 3 órakor 38-ik évében. Az életerős szakképzett férfi minden tehetségét a hazai kereskedelem felvirágoztatására szentelte. A keresk. és iparkamarának a keresk. miniszterhez az autonom vánterület ügyében való felterjesztés is, amit lapunkban közlünk, az ő gondos és szakavatott tollából került ki. A keresk. és iparkamara a gyászeset alkalmával külön gyászjelentést adott ki. Temetése holnap d. u. 2 órakor lesz a Csapó-utca 53. számú háztól.

Tűz az üzletvezetőségél.

Könnyen veszélyessé válható tűz támadt tegnap este a helybeli vasuti üzletvezetőségél. Az irattárban támadt a tűz, hogy miképen azt majd a vizsgálat fogja kideríteni. A tüzet akkor vették észre, mikor már a padozat s az ajtófélf is tüzet fogott. Telefonon értesítették a tűzoltóságot, mely csakhamar a veszedelem színhelyére érkezett, de így is egy órai munkába került, míg a veszélyes mérveket öltő szobátüzet elfojtottak. A vizsgálatot megindították.

Az orvos szövetkezet tagjainak figyelmebe.

Az orvos szövetkezet ezuton kéri fel tagjait, hogy e hó 6-án este az Angol királyné éttermében a rendesen megtartani szokott társas vacsorán teljes számmal jelenjenek meg, amennyiben ez összefüggésben öhajtanak megbeszélni a legközelebbi megújítást.

Az izr. szentegylet tisztújítása.

Tegnap tartotta a debreczeni izraelita szentegylet tisztújító közgyűlését a tagok általános érdeklődése mellett. Az új tisztviselők a következőképen alakult: Elnök

sággal, bájjal és tüzzel játszott meg szép és hálás szerepét, s méltán lehet osztályosa a Komjáthy koszorújának. A közönség lelkes tapsa sokszor lámpák elé hívta őt is.

Patakyl Béláról is dicsérettel emlékezhetünk meg. A szellemi szegény Christian nagyon ügyes alakításban állította elénk. Neki is méltó része van az est sikerében valamint Tanay (Valvert), Bartha (Le Bret), Odry (Guiche), Sziklay (Rageanon) szintén csak emelték az előadás művészi színvonalát.

A rendezés ellen sincsen kifogásunk, korhoz hűek, szépek voltak a jelmezek, díszletek is, csak az utolsó felvonás decoratiója nem kelti föl eléggé az ősz illúzióját, a mennyiben zöld lombu fákról látunk rendszertelenül lehullani egy-két aszott levelet.

Emelte az est érdekességét az a körülmény, hogy Abrányi Emil, a műgyarra fordítója, s a jeles költő szintén leutazott a Cyrano de Bergerac előadására. A közönség, de különösen a lelkes hangulatu ifjuság még a vasajton át is többször lámpák elé hívta Abrányit, aki bizonyára egy derék előadás benyomásával fog eltávozni tőlünk.

A darabot holnap ismétlik. Megjegyezzük még, hogy az előadás éjjel pontban 12 órakor ért véget.

lett Kohl Adolf, alelnök Stern József, pénztárossá Rosenfeld Márton, ellenőrré Hochfelder Jakab, gondnokokul ifj. Fülöp Ignácot, ifj. Kellner Dávidot és Weinberger Bernátot, jegyzővé pedig Burger D. Józsefet választották meg.

A Közgazdasági Bank közgyűlése.

Népes közgyűlést tartott tegnap délután a debreczeni közgazdasági bank a kereskedő társulat épületének dísztermében. Az ülésen Komlóssy Dezső elnököl. Elsőnek az igazgatósági jelentést fogadták el, adták meg a szokásos felmentvényeket. A közgyűlés kimondta, hogy a részvények után már a mai naptól 12 koronájával váltja be a bank a szelvényeket. Kimondták a tisztviselők rezorv nyugdíj létesítését. Az igazgatóságból sorrend szerint kilépő igazgatósági tagokat újból megválasztották. Az igazgatósági tanácsból kilépettek újra megválasztották, csupán Sesztina Jenő került be új tagnak.

A helyivasut r. t. közgyűlése.

Tegnap tartotta a helyi vasut r. v. t. évi rendes közgyűlését. Legfontosabb tárgya a vasutnak villamossá tétele volt, amelynek felső vezetékkel, a miniszterium által megállapított költséggel a magyar forgalmi részvénytársaságra bizzák, amely viszont a birtokában lévő részvényeket száz forint névértékben engedi vissza.

A múlt évi eredményre vonatkozólag a beterjesztett igazgatósági jelentésből kiemeljük a következőket: Bevétel volt 211,618 korona 71 fillér. Kiadás volt 140,460 korona 50 fillér. Tehát a tiszta haszon 71,158 korona 21 fillér. Az 1899-ik évben a szállított személyek száma 507,904 volt, ezenkívül eladtak az előző évi bérletjeggyel szemben 1833-at és menesztettek hat különvonatot. A kimutatott tiszta nyeresemény 71,158 korona 21 fillér.

Az „Egyetértés” dalestélye.

Szépen sikerült táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendezett tegnap este az „Egyetértés” dal- és zenecyület. A község teljesen megtöltötte ez alkalommal a Bika tágas tánctermét. Ugy a dal, mint a szeszszámok általános tetszést arattak s a zugó tapsnak alig akart vége szakadni. A gyönyörködtető dal és zeneszámok után pedig táncra perdült a fiatalság s egész a hajnali órákig járta a táncot tüzes jókedvvel lankadatlan kitarással.

Az öreg honvédek bálja.

Az 1848/49-es egyenruhás honvédek által márczius 15-én tartandó táncestélyre a meghívók már elkészültek s annak és a beléptijegyeknek az elhordását ők magok fogják eszközölni. Ajánljuk ügyüket a t. község szíves figyelmébe.

Parasztzendülés.

Zendülés tört ki tegnap a Temesvártól másfélórányira fekvő Német torontalmegyei községben. Mint lapunknak írják a község tegnap délután óta valósággal forrong. A gazdák kaszákkal és egyéb eszközökkel felfegyverkezve, elszántan küzdenek a jogaikért. A község képviselőtestülete ugyanis már régebben elhatározta, hogy a község zilált anyagi

viszonyainak rendezése céljából a község tulajdonát képező közlegelő egy részét szántóföldként haszonbérbe adja. Ezeket a földeket gyertyamosi és kis jécsai jómódu gazdák vették bérbe. Az átadásnak tegnap kellett volna végbemennie, a midőn is a kisgazdák felfegyverkezve megtámadták az átadó-bizottságot — és a legelők bérlői közül három súlyosan — és tizenkettőt könnyebben megsebesítették. A községi bíró távirati kérelmére csakhamar megjelentek a csendőrök, kiknek sikerült a lázongó tömeget megfékezniük. Több zendülőt elfogtak. A hangulat az 1300 lakossal bíró községben különben még nagyon izgatott, miért is község a kedélyek lecsillapultáig megszállva marad a csendőröktől.

Villamos vasut Debreczenben.

(A helyi vasut átalakítása. — A közizg. bejárás tárgyalása.)

Debreczen, mártius 4.

Debreczen városa a közel jövőben a modern fejlődő városok terén ismét nagy lépéssel halad előre. Régebben hangoztatott terv már, hogy a helyi vasutat villamos vasutá alakítsák át. Ez a terv most már a megvalósulás stádiumához közeledik.

A helyi vasutnak villamossá átalakítása ügyében ma d. e. 9 órakor tartották meg a közizgatási bejárást az érdekeltek s a kiküldöttek jelenlétében.

A helyi vasut átalakítását örömmel üdvözljük. A város óriási lendületet vesz a villamos vasutal minden terein. A város közönsége, minthogy azt a város képviselői közül a c z é l Géza főmérnök kijelentette, szintén a legnagyobb örömmel üdvözi a villamos vasutat.

A tárgyalások elég simán folytak — békés megoldásra ez alkalommal meg sem jutottak — a miniszter dönti el majd a kérdést: alsó avagy felső vezetékkel épüljön e a vasut.

A város szépészeti szempontjából mi is azon a véleményen vagyunk: — alsó vezetékkel építsék.

A szépészeti szemponton kívül azonban más indokot az alsó vezeték mellett fokozni nem tudunk.

Az ország fővárosában, Budapesten van ez így — de nem mindenütt.

Budapestnek 1885-ben, mikor a nagy körútját építeni kezdték — semmiféle modernebb közlekedési eszköze nem volt. Egy berlini cég, mely az alsó vezetékű rendszert feltalálta, nem tudott más várost megnyerni, mint Budapestet erre a tervre. Itt a köruton építettek először egy próbavonalat s még mielőtt ezen rendszert kipróbálták volna, az oly rohamosan fejlődő Budapest különböző új közlekedési vonalak létesítését kívánta meg s akkor nem lévén ismeretes más modern közlekedési eszköz — ezen próbavasut rendszert terjesztették ki az új vonalakra.

A fővárosiak azonban csalódtak. Az alsó vezeték nem vált be. A hátrányai napról-napra mutatkoztak s ma már súlyos teherként nehezedik a forgalom lebonyolítására az alsó vezetékű eredő folytonos forgalmi zavarok, úgy, hogy ma már — az

utolsó két évben a fővárosban is kizárólag felső vezetékkel építik a hálózatot.

Debreczenben az alsó vezeték létesítése még épen lehetetlen. Ha a városnak rendszeres s modern csatornahálózata lenne — a mi sajnos még nincs — még abban, az esetben sem lenne alkalmas az alsó vezeték.

Egyik nagy hiba az alsó vezetéknel hogy aszekerék kerekerei belesüppednek a sínek közé s ez kocsiutódást, forgalmi akadályt idéz elő.

Az alsó vezetéknel egyik főelv — a csatornák tisztántartása. Ez még a fővárosban sem — hol éjjel-nappal ügyelnek erre — keresztülvihetetlen, hogy lehetne ezt Debreczenben, hol az utcák tisztántartására nem ordítanak oly nagy gondot — keresztülvinni.

Az alsó vezetékbe sok szemét bele kerül az utcákról. Természetes ez az áram működését nemcsak korlátozza, de meg is akasztja. Mi történik most? Nagy forgalom zavar áll elő, míg az okot, helyet, meg nem találják, mi a forgalomzavart előidézte — s ez mivel a vezeték nem látható, keresni kell a helyet — néha talán napokig is meg akasztja a forgalmat.

Különösen esőzések idején történik meg igen gyakran, hogy az alsóvezeték szeméttel, vízzel megtelik. Jól tudjuk, hogy jelenlegi csatornahálózatunk oly rossz, hogy nagyobb esőzések alkalmával a csatornák megtelnek vízzel — szeméttel olyannyira, — hogy mivel nem képes a sok viznek szabadlefolylást engedni — az utcákon valóságos árvíz van.

Természetes most már, hogy ilyen esetben az alsó vezeték nemcsak egyhelyen, de az egész vonalon megteljen szeméttel s hogy ennek a renbe hozása, kitisztítása, napokat kell, hogy igénybe vegyen — ezt jól tudjuk, ebből csak ismét napokig tartó üzembizavar forgalom szünetel következik.

A sok szemét, piszok folyton rongálja az alsó vezetékét, így azt folyton javítani kell s kileszünk téve annak a különös s mondhatjuk nevetséges esetnek: adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne! Vagyis lesz villamos vasutunk, de az még ritkábban fog közlekedni, mint jelenleg a helyi vasut közlekedik.

De különben is az egész világon — különösen Európában — belátták az alsó vezeték hátrányait s mindenféle felső vezetékkel építik a villamos vasutakat. Angliában egyetlen alsó vezetékű vasut sincs; Berlinben, honnan az alsó vezeték eredt, egy rövid vonal volt csupán alsó vezetékkel, de azt is átalakították már; Bécsben alig van ma már egy alsóvezetékű.

A gyönyörű Milánóban, Schveicz összes városaiban, hol különösen sokat adnak az esztétikára — egyetlen egy alsó vezetékű vasut sincs — mind felső vezetékkel van építve.

Nekünk nem lehet esztétikai szempontból követelőbbnek lenni, mint a világvárosoknak s ne gördítsünk akadályokat a lerv megvalósulása elé, az a fő, legyen villamos vasutunk, melylyen tényleg zavartalanul közlekedhetünk — s ez csak felső vezeték létesítésével lehetséges.

Debreczen városa ha érdekeit jól megakarja védeni s ha jó, megbízható közlekedési eszközt akar kapni, hezzá kell hogy járuljon a felső vezetékhez, de kívánja meg a z t a v á r o s, hogy midazon alkotrészeket alkalmazzák, melyek ma már lehetségessé teszik a felső vezeték rendszerének szépészeti szempontból teljesen kifogastalan kivételét.

A közizgatási bejárás tárgyalásáról

különben a következő tudósításban számolunk be:

A helyi vasut villamossá átalakítása ügyében a városháza nagytermében Papp Árpád ker. min. osztálytanácsos elnöklésével ülést tartott.

Jelen voltak: a ker. min. képviselőiben Papp Árpád min. o. tanácsos és Dubszky Alfréd min. főmérnök; a pénzügyminiszter képviselőiben Haraecsek László p. ü. min. főtanácsos; az államvasutak igazgatósága képviselőiben Véber Antal, Szily Jenő és Eckstein Márton főmérnökök; a hadügyminiszterium képviselőiben Raul Madur vezérkari genie százados; a postátávirda vezérig. képviselőiben Váter József műszaki tanácsos; a vasuti hajózási főfelügyelőség képviselőiben Hilvert vasuti és hajózási főbiztos, a város képviselőiben Abraham László főügyész, Aczél Geza főmérnök, Boczkó Sámuel főkapitány és Debrecen Jenő mérnök, légszeszgyári igazgató; — a közíg. bizottság képviselőiben Nemes Kálmán és Latinovics Mihály főmérnök; a földm. miniszter képviselőiben Jármy Tamás főmérnök, a helyi vasut képviselőiben Lovag Dobóczky Sándor, Komlóssy Dezső, dr. Kemény M. Lengyel Imre, Láber M., Snesztay L. műgy. magán tanár, tervező mérnök, a vállalat finanszírozói, a Magyar vasuti forgalmi r. t. képviselőiben jelen voltak: Urbán Adolf vezérigazgató, dr. Szirmay Richárd igazg. tag, Wolf Sándor és Erdey Vince főmérnökök.

Papp Árpád elnök az ülést megnyitása után jelezte a közigazgatási bejárás célját s hogy a tervezők részéről benyújtott tervek tárgyalásra alkalmasnak találhatók. Majd felkérte műszaki előadót Dubszky Alfréd főmérnököt, hogy azokat a bizottság előtt ösmertesse.

A főmérnök röviden előadta a már ösmert tervet a helyi vasut villamossá átalakítása ügyében.

Ezután általánosságban tárgyalták a tervet.

Aczél Géza főmérnök a város képviselőiben örömet ad kifejezést, hogy a helyi vasutat villamossá akarják átalakítani, de már most, midőn általánosságban hozzájárul a tervhez, ama — utasítás folytán kapott — kérelmét terjeszti elő, hogy a város esaternázott utcáiban, a város szépi-tészeti szempontjából az alsó vezetéket alkalmaznak, míg ellenben a nem esaternázott utcákban a városnak nincs kifogása a felső vezetékek ellen.

Az érdekelték képviselőiben Wolf Sándor főmérnök elsősorban is örömet ad kifejezést, hogy a város szívesen látja villamos vasutat azonban azt látja, hogy a tévhit — csak alsó vezetékekkel lehetne szépsége szempontoknak is megfelelően — villamost létesíteni — itt is elterjedt és ezért ellenzik a felső vezetéket.

Külföldön sehol sincs alsó vezetékek Pesten ugyan van, de ez nem vált be. — Folytonos üzembavarokra ad alkalmat s így örökös forgalmi akadályok allanak elő. Nagy hibája az alsó vezetékeknek, hogy a közúti kocsik kerekai a vagányok közzé szorulnak bejessnek a csatornába, a vezetékek sok szemét piszok belekerül, amit még olyan gondos kezeles mellett sem, mint amelyet a fővárosban a város maga az utcák tisztogatása által s a vasut vállalat a csatorna folytonos kotrása által sem tud megakadályozni.

Természetes, hogy esőzések, felhősakadások alkalmával, mikor legjobban volna szükség a villamos vasutra, megtelik a vezetékek csatornája vízzel s szeméttel s ilyenkor a forgalom mindaddig szünetelni kénytelen, míg ezen vezetékesatornából a

víz s szeméttel el nem távolították. Majd ráter az alsó vezetékek technikai hátrányaira s szok közül különösen azt emeli ki, hogy az áram leszedő hajók gyakran beletörnek vezetékek csatornába úgy, hogy az illető kocsinoha egy óráig vesztegelni kénytelen, míg a hiba kijavítható s e miatt természetesen az egész forgalom szünetel, mert ezen egy veszteglő kocsinoha miatt a többi kocsinoha is fel van tartóztatva.

Még számos érvelést fejt ki, amelyek bizonyítják, hogy a kövezetek vezetékek javítási célból folytonos bekezeése az utca egyéb forgalmát is akadályozzák. Ezek az okai annak, hogy ezen, Budapesten a világon először alkalmazott rendszert, sohasem utánozták.

Szirmay Richárd dr. hangsúlyozza, hogy jogi szempontból sem kívánható a vállalatnak ily nagymérvű megterhelése s sajnálna, ha ezen rideg jogi álláspontra kellene helyezkedni s ezért reméli ezen ügynek bajtárságos lebonyolítását.

Papp Árpád elnök kijelenti, hogy a felhozott megjegyzéseket jegyzőkönyvbe véte s a miniszter döntése alá bocsátja. Megjegyzi még azt is, hogy mint elnök nem foglalhat állást, sem egyik sem másik mellett de határozottan állíthatja külföldön és Budapesten szerzett tapasztalatai alapján, hogy a míg egyrészt a felsővezeteki rendszer külföldön mindenütt bevált s pl. Schweiczbán, ahol az esztétikára oly sok gondot fordítanak a városok — mindenütt — szorosán felsővezeteket alkalmaznak, sőt újabban az övárosban is az újabb vonalak — miután az alsó vezetékek nem vált be — felsővezetékkel építik.

Ezzel az általános vita bezáratván, a bizottság a részleteket beszélte meg s elhatározta, hogy egyes váltók s kitérők elhelyezése végett helyszíni szemlét tart. A jegyzőkönyvet d. u. 5 órakor hitelesítik.

Jogászok tánczestélye.

Debreczen, márc. 25.

Pompás és minden ízében sikerült tánczmulatságot rendezett a debreczeni jogász ifjuság a Bika szálloda dísztermében. Nem nagyszámu, de előkelő közönség jelent meg az estelyen. S a rendezőség menyüi udvariassággal, a legkisebb részletekre is kiterjedő figyelemmel igyekezett rajta hogy a hölgyvendégeiknek egy percze se lehetessen panaszuk — Kilenecz óra körül megszólalt a Magyar fiak pompás zenéje, s tánczra kerekedtek a párok. Mert ahoz a teménytelen jókedvhez, ami a jogász mulatságon uralkodik, csak a Magyarok igaz szívvel-lelékkel muzsikáló bandája való.

A jelenvolt hölgyközönség névsorát a következőképp sikerült összeállítanunk:

Urasszonyok:

Zádor Lajosné, Dr. Benedek Jánosné, gróf Bethlen Sarolta, Albert Józsefné, dr. Ujfalussy Józsefné, br. Leonhardy ezredesné, Herdliczka Béláné, Szunyogh Sándorné, Rickl Antalné, Huzli Lujza, Szabó Kálmánné, Varga Károlyné, Éric Ernőné, Pünkösty Ferenczné, Revitzky Józsefné, Emmert Antalné Miskolczy Lajosné.

Kisasszonyok:

Vádor Vilma, Albert nővérek, Rickl Piroska és Margit, Antalovics nővérek, Szu-

nyogh Lili, Kölcsey Ilonka, Ujfalussy Mariska, Báró Horváth nővérek, Schick Hermina, Miskolczy Eta, Báró Leonhardi Gertrud és Melánia, Hordliczka Ilona, Varga Stefike, Szuhányi Margit, Szabó Margit, Éric Paula, Ludány Marza, Pünkösty Gitla, Revitzky Melánia Emmert Leóna.

Hangverseny Püspök-ladányban.

Püspökladány, márc. 4.

Folyó hó 2-án a püspökladányi ev. ref. egyház előjárósága egy új orgona alapjára a h.-szoboszlói dalegylet közreműködésével táncmulatsággal egybekötött zártkörű dal-estélyt rendezett a kaszinó összes termeiben.

Még a ladányiak, ahol pedig rendszerint minden bál sikerülni szokott — sem emlékeznek ilyen — igazán minden ízében sikerült hangversenyre mint a mostani volt. És ebben a sikerben az oroszlan rész a szoboszlói dalegyletet illeti meg első sorban.

Ez a dalegylet, a mely a vidéki dalegyletek közt az első helyen áll, és a melyről Szathmáron Zichy Géza gróf volt operai intendáns is dícsérőleg nyilatkozott: valóban brillirozott a mai estén, és a ladányiak soha nem fogják elfelejteni a hallott fülbemászó balatoni nótákat, kuruczdalokat stb.

A műsor különben igen ügyesen volt összeállítva: dícseret illeti meg Szűcs László theol. akad. hallgatót, a ki szépen és gondosan betanult komoly szavaltával excellált az estén, Miron Gerő jogakad. hallgató pedig vig szavaltával sok derült percet okozott. Nem feledkezhetünk meg meg Nagy Péterről sem, a ki alig 2 c. m. nagyságu szájharmónikán sok művészetel játszott.

A műsor befejezése után reggelig tartó táncz következett, ahol az első negyest 46 pár tánczolta.

Az erkölcsi siker mellett az anyagi siker is számot tevő, az összes bevétel 435 korona volt.

Jelen voltak a s z o n y o k: Dr. Balogh Albiné, Baranyai Józse né, Belovári Lajosné, Biszik Endréné, Csapko Gyuláné, Deutsch Adolfné, Eötvös Sándorné, Fejér Sándorné, Gall Edéné, Gerle Józsefné, Gínséri Sándorné, János Antalné, Katona Máténé, Kéri Lajosné, Kiss Perenczné, Kiss Józsefné, Madar Ignáczné, Magyar Károlyné, Nádházy Béméné, özv. Nagy Ferenczné, Nagy Mátyásné, Papp Sándorné, Papp Miklósné, Róth Józsefné, Szabó Elekne, Szűcs Sándorné, Tisza Ilona, Várszeghy Jánosné.

L e á n y o k: Baranyai Mariska, Baranyai Irénke, Belovári Ilonka, Boda Blanka, Deutsch Etel, Deutsch Berta, Fejér Rózsika, Goldstein Elia, Kovács Mariska, Keri Róza, Lengyel Emma (Földes), Madar Margit, Magyar Anna (N.-Bajom), Nagy Piroska, Nagy Ilonka, Nagy Erzsike, Róth Vilma, Szűcs Juliska, Vágó Amália (Udvari), Vallner Anna (N.-Bajom), Varga Ilonka, Varga Irénke.

Inzultált uri leány.

— Rendőri beavatkozás szükségessége. —

márc. 4.

Kolozsvárt most ugylátszik az a sport van napirenden, hogy a nőket már nemcsak fixirozzuk az utcán — mert ez egy vele született speciálitása ennek a „kinccses városnak“ — hanem most már nyílt

utczán, aszerint, hogy milyen műveltségi fokon áll az inzultáló, vagy megverjük az utczán, vagy pedig erőszakkal ismerkedni és csatlakozni akarunk.

Csak a napokban vert meg két katona nyit utczán egy leányt, mert nem volt hajlandó tünni szemtelenkedéseiket és ma már egy sokkal sajnálatosabb esetről kell jelentést adnunk. Sajnálatosabb azért, mert szereplői egy intelligens fiatal leány, és egy intelligens fiatal ember.

Nem a fiatal ember iránti kiméletről, hanem az inzultált leányra való tekintettel maradunk az általánosság köreibe befűl és nem említjük meg a neveket. Akit illet, remélhetőleg magára fogja venni és okulni fog a jövőre nézve.

Egy kereskedősegéd izgatott hangon tett jelentést a rendőrségen, hogy a vele egy üzletben alkalmazásban levő pénztárnoknő egy fiatal ember erőszakkal hazá akarja kísérni. A leány a leghatározottabb hangon tiltakozott a tolokodás ellen, de a „gavallér” nem volt hajlandó tágitani ugyanarra, hogy a leány kénytelen volt visszamenekülni az üzletbe.

Itt a-tán melleje adták a háziszolgát, hogy kísérje el. De ez sem használt.

A fiatal ember folytatta tolokodó kísérgetési szándékát, mignem rendőri beavatkozást kellett igénybe venni.

Hanem valaki nem azért „ur”, hogy a rendőrtől megijedjen, hanem megtámadta, szidalmazta, — sőt testileg bántalmazta is.

Igy került aztán a kísérni vágyakozó „ur” be az inspekcziós szobába.

— Minket csak idáig érdekel a dolog. Érdekel azért, mert abszurdumnak tartjuk az olyan állapotot, hogy tisztességes nő ne tudjon végig menni az utczán, anélkül, hogy kitéve ne legyen a fikirozások kereszt-tüzenek, meg a kísérni és ismerkedni szándékozók szemérmetlen tolokodásainak.

Ajánlunk hölgyeinknek egy jobb módszert a rendőség beavatkozásának igénybevetésénél és ez helyszínen való csattanós megtorlási módszer.

Lehet, hogy egyik-másiknak az arcbőre olyan kemény, hogy a kis kacsók megfájulnak az érintkezésbe lépéstől, de legalább talán megszabadulnak a nők ezektől az üldözőktől.

Más mód nincsen!

A bajt gyökerestől irtsuk ki.

Vannak betegségek, melyek egészen egyforma tüneteket mutatnak fel és mégis teljesen különböző eredetűek. Így pl. bronchitis és bronchialhurut. Bronchitis néhány nap alatt meggyógyítható, míg ellenben a bronchialhurut makacsabb betegség, a mely melyebben gyökerezik; mert míg a bronchitisnál a bronchiák gyuladása véletlenségből például meghűlésből keletkezhetik, addig a bronchialhurutnál a hasonló gyuladás azáltal idéztetik elő, hogy ezen szervek, a vér által elégtelen módon tápláltatván, hiányosan működnek és meglobosodnak.

A most elmondottak bizonyítéka Mick Margitta asszonynak Pappfalváról kelt következő leveleiből is kitérünk:

„Örvendek önnel közölhetni, hogy a Pink-labdaesok nagyon hathatósak és gyógyereűek bronchialhurutnál. Tizenkét év óta szenvedtem ezen betegségben és minden lehetőt megkísérlettem, a nélkül hogy egyebet mint átmeneti enyhülést értem volna. Néhány dobozzal az ön labdaesából elégedő volt állapotomban olyan javulás előidézésére, hogy most gyógyultnak érezhetem magamat.”

A Pink-labdaesok használata által Mick asszony a betegséget gyökerénél fogta meg. Vérért megújította, a mely most már erős és nagymennyiségű lévén, a bronchiáknak a szükséges erőt kölcsönözhetette; egyúttal egész szervezetét megerősítette és az összes szervek visszanyerték ismét rendszeres működésüket. A Pink-labdaesok csodálatos eredményeit tekintetbe véve, ezen eredményt senkit sem fog meglepni. A Pink-labdaesok felülmúlhatlanok vérszegénység, sápkór, neurasthenia, ischiás, rheuma, általános gyengeség, gyomor- és bélbajok és általában minden a vér elszegényedéséből származó betegségeknek.

Kaphatók minden gyógyszerárban, valamint Ausztria-magyarországi főraktárában **Török József** gyógyszerárban **Budapest** **Király-utca 12 sz.** dobozonként 1 frt 75. krért vagy 6 doboz 9 frtért.

CSARNOK.

A ki nem a szívére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Csak játszik. (8)

„Ha agyon lövöm magamat, úgy halok meg mint senki, a ki semmi, míg ha ambícióval küzdök, feltörök a semmiség homályából, a hol már valaki vagyok és valami. Az öngyilkosság bűn, ocsmány megvetése az isteni adománynak, gyáva visszahuzódás az élet küzdő teréről . . . nem, nem, soha, én élni akarok! Halálra tartozom annak a lánynak, mert kiábrándított a tettek mezejére, visszaadott magamnak, de ő magamat kergeti az örvénybe. Oh nekem sejtelveim vannak, hogy azzal a két csillaggal még találkozom, mely két csillag arra lesz hivatva, hogy az Ottilia egét besötétítse s vihart zúdítson rá.”

„Halt wer da?” kiált egy érdes hang, a mint Gerő mely gondolkodásában elmérülve a katonai laktanya elé ért. „Guter Freund” — szól és kabátját összehuzta, mert északfelől csipős szél kerekedett. Most már igazán hazafelé tartott, egykedvűen dudolva azt a nótát, melyre a szebb napokban saját maga készítette a szöveget:

Bárcsak madár, kis madár lehetnék,
Zöld pázsitról egekig mehetnék,
Felvinnék téged is angyalom,
A hol öröm s örök vígság vagyon.

S ha már majd az angyalok honába,
Feljutnánk a fényes mennyországba:
Királynőmmé tennék tégedet,
S leborulva imádnám képedet!

Hazaérve csomagolni kezdett. Csak el, el ebből a légkörből.

„Ugyan ne zörögj annyira, mi a ma nót csinálsz, nem alhatik töled az ember. Ilyen korán hazajöttél?”

„Isten áldja meg kedves nagybácsi, én rögtön elutazom. Gondoljon néha rám, én írni fogok.”

„Hova az ördögbe akarsz ilyen korán menni?”

„El a világba! . . .”

Hideghkuty Gida.

A főhadnagy ur a kaszinói táncestélyt követő nap délelőttjén elégedetten dörzsölte kezeit. Föl s alájárkált szobájában, melyet talán dolgozó szobának nevezhetnének, ha a

fentnevezett igen tisztelt főhadnagy ur egyáltalában szokott volna dolgozni. De hát a, munka nem urnak való, dolgozzék a paraszt Hideghkutyának pedig a hetedik öregapja is ur volt.

„Azaz hogy . . . megáljunk csak! Szellőztessük meg egy kissé az ő urasságát.

Igaz ugyan, hogy a hadseregben igen honette és charmant embernek ismerte minden kollegája és meg is érdemelte azt a megtisztelést, hogy gentlement, a mit magyarul úgy adhatnánk vissza, hogy „igazi uri ember”, de a közlegény azt mondta ám erre, hogy tajhakancs, a mi pedig nem valami hízogó kifejezés. Annyit jelent biz' ez éles magyarsággal, hogy nem ér ő egy kutya fityinget sem.

De hát a prótázklis legénység szava nem sokat nyom a latban, különösen, ha a főhadnagy ur nem tudja meg. A tisztársak közt rendületlenül tartotta magát renoméja, lovagias becsülete: edig hivatottá tette arra, hogy minden affairenél, mint vezető secundáns szerepeljen.

Kávéházi mulatozásoknál, tükör meg-sokszorozásnál, pinczerek feifényképezésénél, a pezsgős üvegek művészies megkönnyítésénél mindig ő volt a verbum regens, a retenthetetlen primipilus! Hja, mert így mulat egy ur, a kinek a 7-ik öreg apja is ur volt!

De hogy mit mond mindezekhez a 7-ik öregapjánál is nagyobb ur, a tárezája, az nem tartozik ide, legfeljebb egy kis zsebhártyagyuladást kap, melyre a legbiztosabb orvosság a jó partie és ő marad továbbra is ur!

A hetedik nagyapjára pedig azért hivatkozik annyiszor, mert elsősorban a legnagyobb valószínűség szerint már nem él a jó öreg, másodsorban pedig azért mert ő szerzte meg neki ezt a szép nevet, a milyen-nel még az Árpád-kori nemes se' igen dobálódzhat.

Hideghvölgyi és hideghkuty Hideghkuty Gedeon!

(Folyt. köv.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 4 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 4 fillér. Vastag betűköl szedett minden szó 4 fillér.

Egy használt zongora

olesó árban eladó. Széchenyi-u. 27 sz. a.

Műhelyek, tágas szinnel és kis

lakással május 1-ére kiadó. Széchenyi-u. 27 sz. a. Értekezhetni ugyanott az utcai lakónál.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Női kalap készítésben

ügyes kézi leányok kik az eladásban is némi jártassággal bírnak, elfogadtatnak **Rózsa Lajos** nőidivat termében.

Alig használt vetőgépek

fel-tűnő ilesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgépresek, szijjkerekok, vasajtók, vasrácsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26 Nagytözsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek ócska vasat és minden fémét.

Szives tudomásul! 344—1901.

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok**Szent-Anna puszta homoki
szőlő telepünkről.**

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Veres Kadarka 98-ról	1.20 „
Asztali siller	70 „
Nagy burgundi siller	92 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai cégnélDebreczen, Tisza palota
valamint**Geréby Fülöp Utódai uraknál.****Hirdetmény.**

Csege község házának horganyozott fedél lemezzel való újonnan fedésére pályázat hirdettek.

Felkértek emélfogva azok, kik ezen vállalatot elnyerni óhajtják, hogy ajánlataikat, külön az anyag s külön a munkadíjra, alulírott községi Elöljárósághoz **márczius hó 20-ig** adják be.

A feltételek Csege község házánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csege, 1901. márcz. 2.

Az Elöljáróság.Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami
Vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárolt**Lóhere és luczerna magot,**

továbbá eredeti északnémet kiválóan megbízható kipróbált kitűnő csirakéességű

Oberndorf, vörös Mamuth és olajbogyó

alaku

répamagot,

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és fia cég

Debreczen, Piacz-uteza 28.

Üzleti könyvek,

esinos kiállításban, erős kötésben, igen

jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Téli kabát prémmel
8 frttól.Flanell és selyem
blousok.Női és leány
félpaleto k.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és**diszített női kalapokat****RÓZSA LAJOS**

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frttól.Gyermek köpenyek
3 frttól.Szőrmegallérok, muf-
fok és nyakcolliék.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.